

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

375

Vragen van het lid **Karabulut** (SP) aan de minister van Financiën en de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *het bericht «DSB haalt alles uit de kast bij schuld»*. (Ingezonden 16 september 2009)

1

Deelt u de verbolgenheid over de berichten dat de DSB haar klanten met torenhoge schulden onder dwang een akte van cessie laat tekenen?¹ en ² Zo ja, bent u bereid deze praktijken te laten onderzoeken door de Autoriteit Financiële Markten waarbij ook gekeken wordt of andere banken deze praktijk toepassen? Zo nee, hoe zou u deze praktijken typeren?

2

Hoe beoordeelt u het feit dat de DSB door middel van het laten ondertekenen van akte van cessies de wettelijke beslagvrije voet aantast, de toegang tot schuldhulpverlening blokkeert en de ondertekenaars in sommige gevallen tot levenslange schuldenaar van de bank maakt? Is dit alles wettelijk toegestaan? Kunt u hierbij een nadere toelichting geven?

3

Herinnert u zich uw antwoorden op mijn vragen over DSB budgetcoaches?³ Zo ja, deelt u de mening dat banken een eigen belang

hebben en derhalve geen schuldhulpverlening moeten verlenen? Zo ja, hoe gaat u dit regelen? Zo nee, waarom niet?

4

Hoe verhoudt het tekenen van akte van cessies zich tot het paritas creditorium, het principe dat alle schuldeisers voor de wet gelijk zijn? Kunt u dit toelichten?

5

Is het waar dat de uitspraak van de Hoge Raad van 26 september 2003 het mogelijk maakt om een akte van cessie in dit soort situaties nietig te verklaren? Zo ja, bent u bereid om alle gedupeerde klanten van de DSB – die een akte van cessie hebben ondertekend en om schuldhulpverlening vragen – juridische bijstand te verlenen bij het nietig verklaren van de akte van cessie van de DSB? Zo nee, waarom niet?⁴

6

Herinnert u zich het algemeen overleg d.d. 10 september 2009 over schuldhulpverlening waarin ik u bovenstaande vragen stelde? Kunt u toelichten waarom u toen weigerde de vragen over de DSB praktijken te beantwoorden?

¹ Het Parool, 5 september 2009: «DSB haalt alles uit de kast bij schuld».

² Het Parool, 5 september 2009: «Als ik niet zou betalen, wilden ze het maximale».

³ Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar

2008–2009, nr. 3703.

⁴ Rechtspraak.nl, LJN: AI0348.

Antwoord

Antwoord van minister **Bos** (Financiën), mede namens de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ontvangen 16 oktober 2009)

1

In zijn algemeenheid hecht ik er aan dat banken zich zorgvuldig gedragen bij hun dienstverlening en ook bij de afhandeling van schulden. De antwoorden worden in algemene zin beantwoord zonder daarbij in te gaan op de toepasselijkheid op de praktijken van de DSB, omdat ik daarvoor niet over de nodige informatie beschik. Ik heb u in een brief van 12 oktober geïnformeerd over de van toepassingverklaring van de noodregeling bij de DSB Bank N.V.. In die brief heb ik een onafhankelijk onderzoek aangekondigd naar de gang van zaken bij DSB Bank. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) houdt gedragstoezicht op de financiële markten op grond van de Wet op het financieel toezicht (Wft). Een uitgangspunt van de Wft (Deel Gedragstoezicht Financiële Ondernemingen Wft) is het tegengaan van overkreditering en het verantwoord krediet verstrekken. Dit betekent dat er beoordeeld moet worden door kredietverstrekkers bij

het verstrekken van leningen/ kredieten of personen voldoende kredietwaardig zijn om een lening te kunnen dragen. Hierbij gelden regels als het uitvoeren van een BKRtoets en het checken van het inkomen. Ook dient de sector zich te houden aan de gedragscodes voor consumptief en hypothecair krediet. Het treffen van afbetalingsregelingen en in het kader daarvan aangaan van aktes van cessie valt niet direct onder het toezicht van de AFM. Het toezicht van de AFM is gericht op het voorkomen van schulden.

De AFM kan dus wel bekijken of een kredietaanbieder verantwoord krediet heeft verstrekt. Als dit niet het geval is (de AFM heeft eerder aangegeven dat er nog onderzoeken lopen bij de diverse banken) dan kan de AFM optreden richting kredietaanbieders door het uitdelen van boetes en door ze er op aan te spreken om verantwoord met hun cliënten om te gaan. Kortgeleden heeft de AFM boetes opgelegd aan diverse banken. Individuele cliënten van financiële ondernemingen hebben ook toegang tot het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (KiFiD) als zij zich niet goed behandeld voelen.

2

Een schuldenaar zelf kan derden slechts rechten op zijn loon toekennen door cessie van een deel van het netto-salaris voor zover beslag op het loon geldig zou zijn, dat is tot aan de beslagvrije voet (artikel 7:633 van het Burgerlijk Wetboek). De beslagvrije voet geldt als een bestaansminimum en kan door een akte van cessie niet worden aangetast.

De toegang tot de schuldsaneringsregeling wordt niet geblokkeerd door het ondertekenen van een akte van cessie. In het kader van de in de Faillissementswet geregelde schuldsaneringsregeling natuurlijke personen wordt vereist dat de schuldenaar te goeder trouw is (artikel 288 Faillissementswet) ten aanzien van het ontstaan en onbetaald laten van de schulden. Bij het tekenen van een akte van cessie mag er in beginsel van uitgegaan worden dat hiervan sprake is, omdat de schuldenaar de toekomstige loonvorderingen cedeert juist om zijn schulden geheel of gedeeltelijk af te lossen. Er ontstaat geen nieuwe schuld mee.

Indien in het kader van een betalingsregeling een akte van cessie

door een schuldeiser wordt voorgelegd aan zijn cliënt is deze niet verplicht tot tekening. Het betreft een vrijwillige rechtshandeling. Het alternatief van beslag waar een schuldeiser toe over kan gaan hoeft niet minder ingrijpend te zijn voor de schuldenaar.

Als sprake is van een akte van cessie die wordt afgesloten bij een consumentenkredietovereenkomst, dan kan er onder omstandigheden sprake zijn van nietigheid van de kredietovereenkomst op grond van artikel 33, onderdeel d, van de Wet op het consumentenkrediet (Wck). Of hiervan sprake is hangt af van de omstandigheden van het geval. Op hypothecaire leningen die meer dan 40.000 euro bedragen is de Wck niet van toepassing.

3

In de antwoorden op kamervragen van 2 september jl. over de DSB Bank heeft de staatssecretaris van SZW aangegeven dat het belangrijk is dat mensen in financiële problemen vroegtijdig hulp krijgen. Het inzetten van een budgetcoach – of van andere hulp – kan daarbij zinvol zijn. Op zichzelf is het toe te juichen dat banken hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen.

De term schuldhulpverlening in uw vraag behoeft wat nadere duiding. Onder de term schuldhulpverlening vallen veel vormen van dienstverlening: preventieve maatregelen zoals voorlichting, advisering, begeleiding, (budget)coaching, maar ook dienstverlening zoals budgetbeheer, schuldregelingen en schuldsaneringsregelingen. Voor bepaalde activiteiten in het kader van de schuldhulpverlening zijn organisaties gehouden om binnen bepaalde wettelijke kaders te opereren. Zo mag op grond van de Wft niet elke instelling zomaar gelden van cliënten van schuldhulpverlening beheren. De Wck bepaalt onder welke voorwaarden schuldbemiddeling is toegestaan en schuldsanering is een door de Faillissementswet geregelde procedure, waarbij de rechter de bewindvoerder aanwijst. Voor de andere vormen van dienstverlening gelden geen wettelijke voorschriften. Evenmin gaat het om «beschermd» functienamen. Een bank kan haar personeel onder welke functienaam dan ook inzetten voor bepaalde

vormen van dienstverlening. Het is echter niet mogelijk dat een bank die tevens schuldeiser is benoemd wordt als bewindvoerder in het kader van de in de Faillissementswet geregelde schuldsaneringsregeling natuurlijke personen.

4

Wordt de akte van cessie getekend op het moment dat de schuldenaar al in betalingsproblemen is geraakt, dan kan de cessie onder omstandigheden vernietigbaar zijn, omdat er dan sprake kan zijn van een rechtshandeling waartoe de schuldenaar niet verplicht was en waarvan hij wist of behoorde te weten dat het gevolg ervan zou zijn dat een of meer schuldeisers in hun verhaalsmogelijkheden benadeeld worden (een zogenaamde pauliana, artikel 3:45 van het Burgerlijk Wetboek). Deze vernietigingsgrond kan worden ingeroepen door iedere schuldeiser die door de cessie benadeeld is in zijn verhaalsmogelijkheden.

5

Omdat het niet duidelijk is onder welke omstandigheden de aktes van cessie zijn aangegaan met DSB kan niet uitgesloten worden dat cedenten een beroep kunnen doen op nietigheid op dezelfde gronden als in het arrest van de Hoge Raad van 26 september 2003 (LJN AI0348) aan de orde was (artikel 3:84, leden 1 en 3 BW). Of een beroep op deze gronden toegewezen zou kunnen worden is afhankelijk van de omstandigheden per geval en dient derhalve in laatste instantie door de rechter bepaald te worden.

Zoals hiervoor het antwoord op vraag 2 is aangegeven, zou onder omstandigheden sprake kunnen zijn van nietigheid van de kredietovereenkomst wegens strijd met de Wck en daarop zou de schuldenaar zich, indien van toepassing, tegenover de DSB kunnen beroepen. De gevolgen hiervan moeten door de schuldenaar worden overwogen. Er is in beginsel geen gerechtelijke procedure tot nietigverklaring nodig.

In de hiervoor genoemde brief van de Minister van Financiën aan de Tweede Kamer over DSB wordt aangegeven dat cliënten zich voor eventuele claims kunnen wenden tot bij bewindvoerder. Tevens heb ik

daarin een onafhankelijk onderzoek naar de gang van zaken bij DSB Bank aangekondigd.

6

Tijdens het AO van 10 september is een aantal onderwerpen aan de orde gesteld waarover nu schriftelijk vragen zijn gesteld. Tijdens dit AO heeft de staatssecretaris van SZW aangegeven dat aktes van cessie die onder druk tot stand zijn gekomen niet geoorloofd zijn. Zij heeft u in reactie op de eerdere vragen over budgetcoaches verwezen naar schriftelijke beantwoording van deze vragen in haar brief van 3 september jongstleden.